

Dashboard Energietransitie in Noord-Holland

Eerste versie mei 2020

Link naar de preview: <https://data.noord-holland.nl/dashboard/energietransitie>

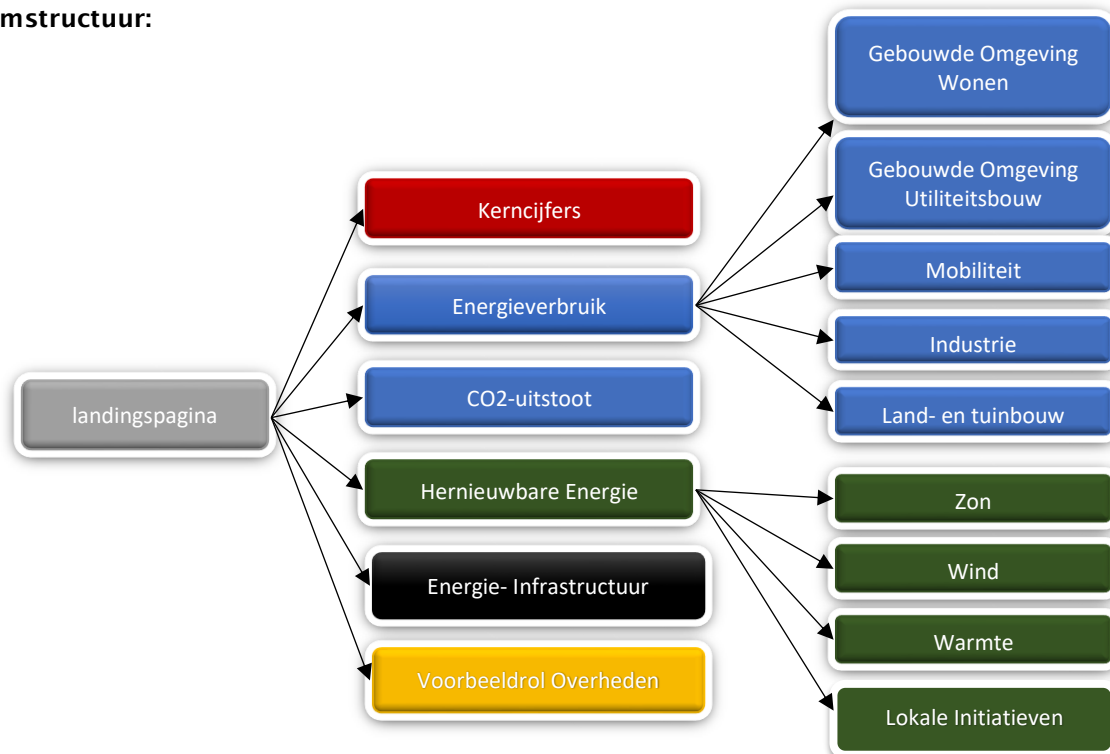
Introductie

In Noord-Holland wordt er door vele partijen in diverse sectoren hard gewerkt om een bijdrage te leveren aan de doelen van het Klimaatakkoord: 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzicht van 1990 met uitzicht op **klimaatneutraal in 2050**. In de Regionale Energiestrategieën wordt per deelregio gekeken waar meer wind- en zonne-energie kan worden geproduceerd in het licht van de landelijke ambitie om in 2030 in totaal 35 TWh op land te realiseren. Maar **hoe staan we ervoor in Noord-Holland**? Hoeveel hernieuwbare energie wordt er al jaarlijks opgewekt? Neemt het verbruik van fossiele energie af of toe en wat betekent dat in termen van CO₂-uitstoot? Het Dashboard Energietransitie in Noord-Holland biedt inzicht in de stand van zaken met betrekking tot de klimaatafspraken en energietransitie in onze provincie.

Opbouw dashboard: zowel thematisch als gebiedsgericht

Het dashboard is ontwikkeld in vervolg op de eerste meting van de Staat van de Energietransitie Noord-Holland [ECN, november 2017, deze is [hier](#) te vinden]. Daarbij is getracht de beschikbare informatie voor een zo breed mogelijk publiek toegankelijk te maken.

Boomstructuur:

Voor het dashboard is dezelfde indeling van thema's aangehouden als voor de Staat van de Energietransitie. Een indeling die ook overeenkomt met de hoofdthema's binnen het landelijke Klimaatakkoord. Allereerst geeft het dashboard een beeld van het **energieverbruik** en de daaraan **gerelateerde CO₂-uitstoot** binnen de sectoren **Gebouwde Omgeving**, **Mobiliteit**, **Land- en Tuinbouw** en **Industrie**. Daarnaast geeft het de trends weer met betrekking tot de productie van **hernieuwbare energie**, onderverdeeld in energie uit zon, wind en warmte.

Participatie is een belangrijk onderdeel voor het slagen van de energietransitie. Dat gaat niet alleen over meedenken en maatschappelijk draagvlak maar eveneens over de mogelijkheid voor een actieve (financiële) deelname van inwoners in lokale energieprojecten. Om ook daarvan een beeld te geven, is onder het thema 'Hernieuwbare Energie' de ontwikkeling van **Lokale Initiatieven** binnen Noord-Holland in kaart gebracht.

De energietransitie vraagt grote aanpassingen in de **energie-infrastructuur**, de elektriciteit-, gas- en warmtenetten. Met behulp van de netbeheerders wordt inzicht geboden in de capaciteit van de huidige netwerken om te voldoen aan zowel de energievraag als het verwerken van een groeiend aanbod van lokaal geproduceerde hernieuwbare energie.

Tot slot is een webpagina in het dashboard opgenomen getiteld 'Voorbeeldrol overheid' waarin steeds meer links te vinden zijn naar **praktijkvoorbeelden** van regionale en lokale overheden die net als het Rijk conform het Klimaatakkoord bezig zijn met het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering.

Naast een thematische indeling kent het dashboard een **gebiedsgerichte indeling**. De trendgrafieken en kaarten zijn niet alleen op provinciaal niveau te raadplegen, maar ook op RES- en zelfs op deel-RES-niveau beschikbaar gemaakt.

Huidige trends: hernieuwbare energie in de lift

De algemene conclusie uit de eerste Staat van de Energietransitie in Noord-Holland is volgens de huidige beschikbare cijfers nog steeds valide: "Het **energieverbruik** en de **CO2-emissies** zijn na 2010 niet of nauwelijks gedaald, met de kanttekening dat ze ondanks de aantrekkende economie ook niet zijn gestegen." Het is echter zeer waarschijnlijk dat de Corona crisis gevolgen gaat hebben op deze trends zoals PBL in een [recente verkennende analyse](#) laat zien. Maar het zal even duren voordat dit in de decentrale trendgegevens zichtbaar wordt.

In de gebouwde omgeving lijkt er sinds 2015 wel al een dalende trend te zijn ingezet. Wie doorklikt, ziet dat dit voornamelijk te relateren is aan een **afname van het gemiddeld energieverbruik van woningen**. Het verduurzamen van bestaande bouw en de steeds betere energieprestaties van nieuwbouw beginnen hun vruchten af te werpen. Vanaf 2018, het jaar waarin de aansluitplicht op het gasnet is komen te vervallen, is er een **sterke afname van gasaansluitingen** bij nieuwbouw. In 2019 had al 75% van de nieuwe woningen geen aardgas aansluiting meer.

De beschikbaarheid van decentrale publieke gegevens over het energieverbruik en de CO2-uitstoot binnen de sectoren industrie en land- en tuinbouw is tot op heden zeer beperkt. Voor beide sectoren resulteert dit in een grillig beeld waaraan weinig conclusies verbonden kunnen worden. Het streven is om dit op clusterniveau beter in beeld te brengen. Denk daarbij aan het Noordzeekanaalgebied en de Greenports Noord-Holland Noord en Aalsmeer.

Hoewel de cijfers van het verbruik van fossiele brandstoffen voor vervoer en transport nog niet is gedaald, is er wel een **gestage groei** in het aantal **elektrische voertuigen en laadpunten** te zien.

De productie van hernieuwbare energie in de vorm van **zon- en windenergie** is flink in opmars. Vooral de productie van **zonnestroom** maakt duidelijk een groeispurt door. De productie van windenergie is in de periode 2015-2018 eerst wat afgenomen, wat verklaard kan worden door het herstructureringsbeleid van de Provincie. Oude windturbines zijn afgebroken en vervangen door nieuwe turbines met meer vermogen. Vanaf 2019 wordt de verwachte groei zichtbaar en met o.a. de afronding van het windpark Wieringermeer zal op korte termijn de in het Energieakkoord afgesproken 685,5 MW gerealiseerd zijn.

Het **aandeel hernieuwbare energie** in het totale energieverbruik was in 2017 6,1%. Het aandeel hernieuwbare opwek in het elektriciteitsverbruik schommelde in de periode 2015-2017 rond de 12%.

Toekomstperspectief: verbetering cijfers en het dashboard als groeimodel

Gezien de grote klimaatambities is het van belang om monitoren, leren en bijsturen consequent onderdeel te maken van het klimaat- en energiebeleid. De toegang tot actuele, betrouwbare data speelt hierin een belangrijke rol. Het dashboard Energietransitie in Noord-Holland is daarbij één van de instrumenten waarmee GS zowel PS als de regio's ondersteuning willen bieden.

Voor het dashboard is een selectie gemaakt uit de enorme rijkdom aan indicatoren die in het dataportaal van de landelijke Klimaatmonitor te vinden zijn. Deze zijn aangevuld door de provincie met eigen kaartmateriaal en relevante links naar meer specifieke informatie. In het dashboard worden de meest recente gegevens weergegeven, voor zover deze in het voorjaar beschikbaar zijn op de gewenste decentrale niveaus. Er zal jaarlijks een update gemaakt worden om de voortgang van de verschillende ontwikkelingen te kunnen volgen.

Zoals ook bij de presentatie van de Staat van de Energietransitie eind 2017 door GS en PS is opgemerkt, laat de actualiteit van energiecijfers op verschillende thema's nog te wensen over. Het Rijk onderkent het feit dat de informatievoorziening over de huidige en verwachte ontwikkeling van het energiesysteem niet voldoende aansluit op de informatiebehoefte. De ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Economische Zaken en Klimaat (EZK) hebben daarom vijf partijen – het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Kadaster, Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Rijkswaterstaat en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) – gevraagd de informatievoorziening te verbeteren. Bij dit programma getiteld 'Verbetering van de Informatie Voorziening voor de Energie-Transitie (Vivet, 2019 - 2021) is de Provincie Noord-Holland nauw betrokken via het IPO-vakberaad data & monitoring energietransitie.

In dat kader hebben we eveneens bewust gekozen voor een modulaire opzet van het dashboard. Naarmate er meer, actuelere en betere gegevens beschikbaar zijn, kan het dashboard daarop worden aangepast en desgewenst uitgebreid.

Contactpersoon: Sector O&I - Martha Klein, e. kleinme@noord-holland.nl, m. 06-11713937